

SVERIGES AMBASSAD

Peking

*Oscar Berger, arbetsmarknadsråd
Per Linnér, andre ambassadsekreterare*

Nya regler för införlivandet av utländsk arbetskraft i Kinas socialförsäkringssystem

- Företag med utländska arbetstagare i Kina måste enligt de nya reglerna registrera dessa hos landets lokala socialförsäkringskontor mellan 15 oktober och 15 november 2011.
- Den maximala kostnaden per utländsk arbetstagare beräknas i storstäder som Peking och Shanghai till drygt 4000 RMB/månad för arbetsgivare och drygt 1200 RMB/månad för arbetstagare.
- Utländska arbetstagare ska under de nya reglerna – åtminstone i teorin – kunna erhålla samma försäkringsförmåner som kinesiska arbetstagare.
- Arbets- och Socialförsäkringsministeriet (MOHRSS) uppger att Japan, Frankrike, Storbritannien, Belgien och Finland uttryckt intresse för att utarbeta bilaterala socialförsäkringsavtal med Kina. Japan förefaller nått längst i förhandlingarna.

Den 6 september undertecknade Kinas arbetsmarknads- och socialförsäkringsminister Yin Weimin nya regler gällande implementeringen av införlivandet av utländska arbetstagare i landets nya socialförsäkringssystem (se ambassadens TM PEKI/20110603-1 samt reglerna på kinesiska:

<http://www.mohrss.gov.cn/page.do?pa=402880202405002801240882b84702d7&guid=53d6746e1a154e9d848020051c118795&og=4028802023e4c2330123e9a140f60ad7>.) De nya reglerna träder i kraft den 15 oktober.

Ambassadrådet Berger och ambassadsekreterare Linnér träffade den 14 september tjänstemän vid Ministry of Human Resources and Social Security (MOHRSS) i syfte att diskutera lagens implementering och dess eventuella effekter på svenska företags Kinaverksamhet. Nedan följer en redogörelse vad som framkom under mötet. För mer specifik information om de nya reglerna hänvisas svenska företag till de lokala kinesiska myndigheterna på orten där de verkar.

Implementeringen och dess effekter för näringslivet

Att implementeringen av reglerna för hur utländsk arbetstagare ska införlivas i det kinesiska socialförsäkringssystemet träder i kraft den 15 oktober innebär i praktiken att företag som anställer utlänningar i Kina – vare sig företagen är kinesiska eller utländska och vare sig arbetstagarna är lokalt anställda eller utsända från ett annat land – måste registrera sina utländska arbetstagare senast den 15 november. Företag som inte registrerar sina arbetstagare inom utsatt tid får först en påminnelse från det lokala socialförsäkringskontoret. Företag som inte reagerar på uppmaningen kommer att utkrävas böter. MOHRSS tjänstemän kunde inte uppge hur stora bötesbelopp det rör utan hänvisade till de lokala socialförsäkringskontoren. Bötesbeloppen ska dock inte skilja sig mellan utländska och kinesiska arbetsgivare.

Berger påpekade att det finns uppgifter om företag som försökt registrera sina utländska anställda men nekats att göra så av de lokala socialförsäkringskontoren och undrade hur företag bäst skulle hantera en sådan situation. MOHRSS hade en viss förståelse för problemet. Framför allt har det hittills saknats ett system för utfärdanden av socialförsäkringskort till utländska arbetstagare. Detta problem ansågs nu vara löst då implementeringsreglerna ger specifika instruktioner om hur socialförsäkringskort ska utfärdas för utlänningar. Relevanta formulär skall göras tillgängliga på engelska. MOHRSS informerade att ministeriet nästa vecka planerar kalla socialförsäkringsmyndigheterna på provinsial nivå till ett möte för att säkerställa att information når ut till relevanta lokala myndigheter. MOHRSS uttryckte också förståelse för att företag med enbart utländsk personal kan ha svårt att förstå registreringsprocessen. Företag med kinesisk anställda bör emellertid inte möta några problem då reglerna för registrering av utländsk personal är samma som de för kinesiska arbetstagare.

MOHRSS bad ambassaden att vidareförmedla eventuella klagomål från svenska företag som inte lyckats registrera sina utländska anställda och lovade att kommunicera detta till berörda lokala socialförsäkringskontor.

MOHRSS redogjorde även för hur mycket arbetsgivare och utländska arbetstagare kan komma att behöva betala in till socialförsäkringssystemet. 300 procent av den lokala snittinkomsten i en stad utgör maxgränsen för hur stor del av en anställds lön som kan ligga till grund för beräkningen av socialförsäkringsavgifterna. Då snittlöner och reglerna för storleken på socialförsäkringsavgifterna varierar lokalt skiljer sig summan i olika regioner. Experter räknar med att företag i städer som Shanghai och Peking (där den lokala snittinkomsten ligger på omkring 4000 RMB/månad) kommer att få betala uppskattningsvis drygt 4000 RMB/månad för utländska arbetstagare med en månadsinkomst på över 12000 RMB/månad (d.v.s. 300 procent av 4000 RMB). De enskilda arbetstagarna kommer under samma förhållanden att få bidra med drygt 1000 RMB/månad.

Utländska arbetstagares förmåner under de nya reglerna

MOHRSS poängterade att utländska arbetstagare under de nya reglerna kommer att kunna åtnjuta samma förmåner som kinesiska anställda. I de fall en utländsk arbetstagare inte arbetar i Kina de 15 år som lagen kräver för att bli berättigad till pension kommer dessa att få välja mellan att få ut det individuellt sparade pensionsbeloppet i kontanter alternativt – om individen planerar att återvända till Kina för arbete i framtiden – att frysa socialförsäkringskontot till dess att denne återvänder för arbete. Den del av pensionssparandet som företaget bidragit med kommer i båda fallen tillfalla det kinesiska socialförsäkringssystemet. Ambassaden påpekade att liknande regler redan finns för kinesiska arbetstagare som arbetar i en annan provins än den där de är folkbokförda och att det ofta är svårt för dessa anställda att i praktiken få tillgång till sitt personliga pensionssparande. MOHRSS bekräftade detta men underströk att lokala myndigheter fått tydliga instruktioner om att utbetalningar till utländska medborgare som arbetat i landet och som lämnar Kina ska ske på ett smidigt sätt.

Ambassaden tog även upp de regler för arbetslöshetsförsäkring som av utländska företag ifrågasatts på grundval av att utlänningar som förlorar jobbet inte har rätt att stanna i Kina och därför inte kan åtnjuta eventuella ersättningar. MOHRSS framhöll att det endast är arbetsgivaren som betalar in till arbetslöshetsförsäkringen (omkring 0.5 procent) och att detta därför inte drabbar arbetstagaren. Man konstaterade även att det inte finns något i vare sig socialförsäkringslagen eller de nya reglerna för implementering som säger att utländska medborgare inte kan åtnjuta arbetslöshetsersättningen. Snarare är det – enligt MOHRSS:s logik – en motsägelse mellan socialförsäkringslagen och reglerna för utlänningar att vistas i landet som leder till den i praktiken

paradoxala regeln. MOHRSS menade därför att det i framtiden är mycket möjligt att även utlänningar kan kunna komma att dra nytta av arbetslöshetsförsäkringen i de fall de har rätt att vistas i landet utan anställning.

MOHRSS informerade också att inte alla sjukhus i Kina kommer att kunna erbjuda sjukvård täckt av sjukvårdsförsäkringen. Däremot poängterade man att det i större städer kommer att finnas sjukhus med kapacitet att ta emot utlänningar som ska täckas av socialförsäkringssystemet.

Bilaterala avtal kring socialförsäkringar

MOHRSS berättade att det i dagsläget är en handfull länder som uttryckt intresse för att inleda förhandlingar med Kina om bilaterala socialförsäkringsavtal (Japan, Frankrike, Storbritannien, Belgien och Finland). Bland dessa förefaller Japan ha nått längst i sina samtal med Kina. Noterbart är att den finska ambassaden menar att man inte tagit någon formell kontakt i ärendet.

MOHRSS berättade att det begränsade avtal som Kina har med Tyskland tog ungefär 15 månader att förhandla fram men att man är medveten om att det kan gå både fortare och långsammare. MOHRSS framhöll vidare att det är ”internationell praxis” att avtal av det här slaget främst gäller pensioner och arbetsgivareavgifter och att avtalsprocessen därför inte nödvändigtvis behöver vara särskilt omständlig. MOHRSS informerade också att man i takt med att kinesiska företag blivit alltmer aktiva på utländska marknader allt oftare blir tillfrågad att utarbeta socialförsäkringsavtal med länder i framför allt Afrika. MOHRSS konstaterade i samma andetag att man har svårt att få till stånd sådana avtal då ministeriet har begränsade resurser och personal.

Kommentarer

MOHRSS förefaller slutligen ha bestämt sig för att driva igenom implementeringen av den artikel i socialförsäkringslagen som dikterar att utländska arbetstagare ska ingå i det kinesiska systemet. Detta kommer att leda till vissa kostnadsökningar för svenska företag och arbetstagare på plats i Kina, men även en del fördelar i form av tillgång till allmän kinesisk sjukvård. Hur de två sidorna ska vägas mot varandra lär i slutändan bli en fråga om implementering; d.v.s. huruvida svenska arbetstagare i Kina kan få ut sina pensionsparanden så som utlovat då de lämnar landet och huruvida de verkligen kan dra nytta av den kinesiska sjukvården i samma utsträckning som kinesiska arbetstagare. Rörande de tillsynes paradoxala reglerna kring arbetslöshetsförsäkringen (att utländska medborgare som förlorar arbetet måste lämna landet) hade MOHRSS inget tydligt svar.

MOHRSS förefaller öppna för att bistå svenska företag som har svårt att förstå hur implementeringen av reglerna kommer ske. Ambassaden och svenska Handelskammaren i Peking har diskuterat att tillsammans genomföra en enkätundersökning om hur svenska företag på plats ser på de nya reglerna. Det kan även vara relevant att be svenska företag som upplevt registreringsproblem att vidarebefordra sådan information till ambassaden för vidare korrespondens med MOHRSS.

Slutligen förefaller det som att ett fåtal länder redan tagit upp intresset för bilaterala avtal med MOHRSS kring socialförsäkringar. Detta kan leda till att MOHRSS, som enligt egen utsago har bristande resurser för sådana typer av förhandlingar, kan ha svårt att genomföra avtalsprocesser med fler länder under de kommande åren. Eventuellt kommer de länder som först initierar förhandlingar hamna först i kön.

FREDÉN